

TÜRK STANDARDI

TURKISH STANDARD

Bu standard metni 9 Nisan 2009 tarihli TSE Teknik Kurul toplantısında kabul edilerek yürürlüğe girmiş olup metin üzerindeki redaksiyonel düzeltmeler devam etmektedir.

TS EN 15038

ICS 03.080.20

ÇEVİRİ HİZMETLERİ - HİZMET GEREKLERİ

Translation services - Service requirements

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Caddesi No.112 Bakanlıklar/ANKARA

Ön söz

- Bu tasarı, CEN tarafından kabul edilen tst EN 15038 (2006) standardı esas alınarak Türk Standardları Enstitüsü Hizmet Standardları İhtisas Grubu'nca hazırlanmıştır.

İçindekiler

0	Giriş	1
1	Kapsam	1
2	Terimler ve tarifler	1
2.1	Katma değer hizmetleri	1
2.2	Yeterlilik	1
2.3	Belge	1
2.4	Sözlü çeviri	1
2.5	Yerel özellikler	1
2.6	Son okuma	1
2.7	Kategori	1
2.8	Denetleme	1
2.9	Denetmen	1
2.10	Düzeltilme	1
2.11	Düzeltilmen	1
2.12	Kaynak dil	2
2.13	Kaynak metin	2
2.14	Hedef dil	2
2.15	Hedef metin	2
2.16	Metne özel kurallar	2
2.17	Çeviri	2
2.18	Çeviri hizmeti sağlayıcısı (ÇHS)	2
2.19	Çevirmen	2
3	Genel kurallar	2
3.1	Genel	2
3.2	İnsan kaynakları	2
3.3	Teknik kaynaklar	3
3.4	Kalite yönetim sistemi	3
3.5	Proje yönetimi	3
4	Müşteri-ÇHS ilişkisi	3
4.1	Genel	3
4.2	İş talebi ve uygulanabilirlik	3
4.3	Teklif	3
4.4	Müşteri-ÇHS anlaşması	3
4.5	Projeye bağlı müşteri bilgilerinin yönetimi	3
4.6	Proje sonlandırma	4
5	Çeviri hizmetlerinde yöntemler	4
5.1	Genel	4
5.2	Çeviri projelerinin yönetimi	4
5.3	Hazırlık	4
5.4	Çeviri süreci	5
6	Katma değer hizmetleri	5
Ek A	(Bilgi için) Proje kayıt ayrıntıları	6
Ek B	(Bilgi için) Çeviri öncesi teknik hazırlık süreci	7
Ek C	(Bilgi için)	8
Ek D	(Bilgi için) Biçem şablonu	9
Ek E	(Bilgi için) Dar kapsamlı katma değer hizmetleri listesi	10
Kaynaklar	.....	11

Çeviri hizmetleri-Hizmet gerekleri

0 Giriş

Bu standardın amacı çeviri hizmeti sağlayanların uyacağı hizmet kalitesi şartlarını tanımlamak ve belirlemektir.

Temel çeviri sürecinin tamamını ve kalite güvencesi ile izlenebilirlik gibi hizmeti sağlamayla ilgili bütün diğer konuları da kapsar.

Bu standard hem çeviri hizmeti sağlayanlara hem de müşterilerine hizmetin tamamı ile ilgili terimleri ve tarifleri sunmaktadır. Standard aynı zamanda çeviri hizmeti sağlayanlara pazar ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bir dizi yöntem ve şartları sağlamak amacıyla tasarlanmıştır.

Bu standarda bağlı olarak uygunluk değerlendirmesi ve belgelendirme amaçlanmıştır.

1 Kapsam

Bu standard, insan ve teknik kaynaklar, kalite ve proje yönetimi, sözleşmeyle belirlenmiş çerçeve ve hizmet yöntemleri kapsamında çeviri hizmeti sağlayanların (ÇHS) taşıyacağı gerekleri kapsar.

Bu standard sözlü çeviri hizmetlerini kapsamaz.

2 Terimler ve tarifler

Bu standard kapsamında aşağıda belirtilen terimler ve tarifler geçerlidir:

2.1 Katma değer hizmetleri

Bir ÇHS tarafından sağlanabilecek ve çeviriye ek olabilecek hizmetler.

2.2 Yeterlilik

Bilgi ve beceriyi uygulayabilme yeteneği.

2.3 Belge

Bilgi ve onu destekleyen ortam.

2.4 Sözlü çeviri

Kaynak dilde konuşulan bilginin hedef dile sözlü olarak aktarılması.

2.5 Yerel

Hedef dildeki dil bilimsel, kültürel, teknik ve coğrafi şartlar.

2.6 Son okuma

Yayımlanmadan önce hataların düzeltilmesi amacıyla okuma.

2.7 Kategori

Belirli bir yazılı metin veya konuşma biçimine ait özellikler dizisi.

2.8 Denetleme

Bir hedef metnin üzerinde mutabık olunan amaçlarına ve alanındaki şartlarına uygunluğunun denetlenmesi ve düzeltici önlemlerin önerilmesi.

2.9 Denetmen

Denetleme işini yapan kişi.

2.10 Düzeltme

Bir çevirinin üzerinde mutabık olunan amaçlar kapsamında incelenmesi, kaynak ve hedef metinlerin karşılaştırılması ve düzeltici önlemlerin önerilmesi.

2.11 Düzeltmen

Düzeltme işini yapan kişi.

2.12 Kaynak dil

Kaynak metnin yazıldığı dil.

2.13 Kaynak metin

Çevrilecek olan metin.

2.14 Hedef dil

Kaynak metnin aktarıldığı dil.

2.15 Hedef metin

Çeviri sürecindeki metnin hedef dildeki son hâli.

2.16 Metne özel kurallar

Metin için gözetilecek olan dilbilgisi veya terminoloji kuralları.

2.17 Çeviri

Kaynak dildeki bilginin yazılı olarak hedef dile aktarılması.

2.18 Çeviri hizmeti sağlayıcısı (ÇHS)

Çeviri hizmeti sağlayan kişi veya kurum.

2.19 Çevirmen

Çeviri işini yapan kişi.

3 Genel kurallar**3.1 Genel**

Çeviri hizmeti sağlayıcısı (ÇHS) bir çeviri projesinin tamamına veya bir bölümüne üçüncü bir tarafı dâhil etmeye karar verdiğinde söz konusu proje veya ilgili bölümü için bu standardla belirlenmiş olan gereklerin yerine getirilmesi sorumluluğunu üzerine almış olmalıdır.

3.2 İnsan kaynakları**3.2.1 İnsan kaynakları yönetimi**

ÇHS, çeviri projeleri için gerekli beceri ve özellikteki kişilerin seçim ölçütlerini belgeleyen bir yöntem uygulamalıdır.

Çevirmenler Madde 3.2.2'de belirtilen mesleki yeterliliğe sahip olmalıdır.

Düzeltilen ve denetmenler Madde 3.2.3 ve Madde 3.2.4'te belirtilen mesleki yeterliliğe sahip olmalıdır.

3.2.2 Çevirmenlerin mesleki yeterlilikleri,

Çevirmenler en az aşağıda belirtilen yeterliliğe sahip olmalıdır:

- Çeviri yeterliliği: Metinleri, Madde 5.4'e uygun olarak gerekli düzeyde çevirebilme becerisini kapsar. Bu beceri, metnin anlaşılmasındaki ve oluşturulmasındaki sorunları değerlendirme yeteneği ile aynı zamanda müşteri-ÇHS anlaşmasına uygun olarak hedef metni aktarabilmeyi ve sonuçlarını savunabilmeyi içerir,
- Kaynak dil ve hedef dilde dil bilimsel ve metinsel yeterlilik: Kaynak dili anlayabilme ve hedef dili ustaca kullanabilmeyi kapsar. Metinsel yeterlilik standard dilli ve ihtisas konulu yazılara ait metin şartları hakkında olabildiğince geniş bir bilgiye sahip olmayı gerektirir ve bu bilgiyi metni oluşturma sırasında uygulayabilme yeteneğini de kapsar.
- Araştırma yeterliliği, bilgi edinimi ve işleme: Kaynak metni anlamak ve hedef metni oluşturmak için gerekli olan ek dil bilimsel ve uzmanlık bilgisini verimli biçimde edinebilme becerisini kapsar. Araştırma yeterliliği, araştırma gereçlerini kullanma deneyimini ve ayrıca erişilebilir bilgi kaynaklarını verimli şekilde kullanmak için uygun stratejileri geliştirme becerisini gerektirir.
- Kültürel yeterlilik: Kaynak ve hedef kültürleri tanımlayan, yöresel özellikler ve değerler, davranış biçimi hakkındaki bilgileri uygun biçimde kullanabilme becerisini kapsar.
- Teknik yeterlilik: Çevirinin uzmanca hazırlanması ve oluşturulması için gerekli olan beceri ve yetenekleri kapsar. Bu yeterlilik, Madde 3.3'te tanımlanan teknik kaynakları kullanma becerisini de içerir.

Yukarıda belirtilen yeterlilikler aşağıda belirtilenlerden bir veya daha fazlası aracılığı ile edinilmiş olmalıdır:

- Çeviri konusunda resmi yükseköğrenim (kabul edilebilir bir öğrenim derecesi),
- Diğer herhangi bir dalda eşdeğer nitelik ve ayrıca çeviri alanında en az iki yıl belgelendirilmiş deneyim,
- Çeviri alanında en az beş yıllık belgelendirilmiş mesleki deneyim.

3.2.3 Düzeltmenlerin mesleki yeterlilikleri

Düzeltmenler Madde 3.2.2'de belirtilen yeterliliklere ve ilgili sahada çeviri deneyimine sahip olmalıdır.

3.2.4 Denetmenlerin mesleki yeterlilikleri

Denetmenler hedef dilde saha uzmanı olmalıdır.

3.2.5 Sürekli mesleki gelişim

ÇHS Madde 3.2.2'de sayılan mesleki yeterliliklerin korunmasını ve güncel tutulmasını sağlamalıdır.

3.3 Teknik kaynaklar

ÇHS aşağıda belirtilenleri sağlamalıdır:

- a) Çeviri projelerinin düzgün bir biçimde yürütülmesi ve ayrıca belge ile verilerin sağlıklı ve güvenilir olarak işlenmesi, saklanması, geri elde edilmesi, arşivlenmesi ve imha edilmesi için gerekli donatımlar,
- b) İletişim için gerekli donatım ve ayrıca donanım ve yazılım,
- c) İlgili bilgi kaynakları ve kitle iletişim araçlarına erişim.

3.4 Kalite yönetim sistemi

ÇHS kurumsal yapısı ve büyüklüğü ile orantılı, belgelendirilmiş bir kalite yönetim sistemini uygulamada bulundurmalıdır. Söz konusu kalite yönetim sistemi en az aşağıda belirtilenleri içermelidir:

- a) Kalite yönetim sistemi hedefinin belirtilmesi,
- b) Teslim edilmiş çeviri hizmetlerinin kalitesini izlemeye ve gerekli olduğunda teslimat sonrası düzeltme ve düzeltici adımların atılmasına yönelik süreç,
- c) Müşteriden alınan bilgi ve malzemelerin tamamının işlenmesi için süreç.

3.5 Proje yönetimi

Her çeviri projesi projeyi ÇHS'nin yöntemleri ve müşteri-ÇHS anlaşmasına uygun olarak gerçekleştirilmesinden sorumlu bir proje yöneticisi tarafından yönetilmelidir.

4 Müşteri-ÇHS ilişkisi

4.1 Genel

ÇHS iş taleplerini işlemek ve incelemek, proje uygulanabilirliğini belirlemek, teklifler hazırlamak, müşteri ile anlaşmalara varmak, faturalandırmak ve ödeme kaydetmek için belgelendirilmiş yöntemleri uygulamalıdır.

4.2 İş talebi ve uygulanabilirlik

ÇHS hizmet gereklerine uygun olarak müşteriden gelen iş talebini incelemelidir. ÇHS, gerekli bütün insan ve teknik kaynakların hazır olup olmadığına karar vermelidir.

4.3 Teklif

Müşteri ile farklı bir anlaşma olmadığı takdirde ÇHS müşteriye en azından fiyat ve teslimat ayrıntılarını belirten bir teklif sunacaktır.

4.4 Müşteri-ÇHS anlaşması

Hizmetin sağlanması için ÇHS müşteri ile bir anlaşmaya sahip olmalıdır. Bu anlaşma kapsamındaki ticari şartlar ve hizmet tanımları kaydedilmelidir. Anlaşma ayrıca aşağıda belirtilenleri de kapsayabilir:

- Telif hakkı,
- Sorumluluk,
- Gizlilik,
- Anlaşmazlıkların çözümü,
- Kalite güvencesi.

Asıl anlaşmadan daha sonra gerçekleştirilecek bütün değişiklikler taraflarca onaylanıp belgelendirilmelidir.

4.5 Projeye bağlı müşteri bilgilerinin yönetimi

ÇHS kaynak metinde oluşacak belirsizlikleri çözümlenmek amacıyla müşteri ile iletişim kurarak ek bilgi edinmeye çalışmalıdır.

Müşteriden temin edilecek bütün bilgi ve malzemeler ÇHS'nin kalite yönetim sistemine uygun olarak yönetilmelidir.

4.6 Proje sonlandırma

ÇHS son onay, arşivleme, takip, izleme ve müşteri memnuniyetinin değerlendirilmesi için belgelendirilmiş yöntemler bulundurulmalıdır.

5 Çeviri hizmetlerinde yöntemler

5.1 Genel

ÇHS başladığı andan sonlandığı zamana kadar ve ÇHS'nin proje dokümantasyonunda belirtilen en az arşivleme süreci boyunca müşteri-ÇHS anlaşmasına uygunluğu temin etmelidir.

5.2 Çeviri projelerinin yönetimi

ÇHS çeviri projelerinin yönetimi, çeviri sürecinde müşteriyle iletişim ve sağlanan hizmetin doğruluğu ile eksiksizliğini ve müşteri-ÇHS ilişkisine uygunluğunu kontrol edecek belgelendirilmiş kalite güvence yöntemlerini uygulamalıdır.

Proje yönetimi aşağıda belirtilenleri kapsamalıdır:

- Hazırlık sürecinin izlenmesi ve denetimi,
- Projeye çevirmen atanması,
- Düzeltmelerin ve gerekli olduğu durumlarda denetmenlerin atanması,
- Projeye dâhil bütün taraflara ilgili talimatların verilmesi,
- Çeviride tutarlılığın sağlanması ve izlenmesi,
- Çalışma zaman çizelgesinin izlenmesi ve denetimi,
- Müşteri ve çalışmaya dâhil bütün taraflarla iletişimin sürmesinin sağlanması,
- Teslimat için onay verilmesi.

5.3 Hazırlık

Hazırlık her bir çeviri projesinin şartlarına uygun olarak idari, teknik ve dil ile ilgili konuları kapsamalıdır. Kaynak metnin alınmasını takiben ÇHS metni müşteri-ÇHS anlaşmasına uygunluğu bakımından incelemelidir. Uygunsuzluk durumunda ÇHS konuya açıklık getirmek üzere müşteri ile iletişime geçmelidir.

5.3.1 İdari konular

5.3.1.1 Proje kaydı

ÇHS kabul edilen her çeviri projesini kayıt altına almalı ve proje süresince konuya ilişkin kayıt tutmaya devam etmelidir.

Söz konusu kayıt projenin tanımlanması ile takip edilmesini ve süreç boyunca her an projenin hangi aşamada olduğunun belirlenmesini sağlamalıdır.

5.3.1.2 Proje ataması

ÇHS müşteri-ÇHS anlaşmasında belirtilen ölçütlerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla uygun bir iç ve/veya dış kaynağı projeye atmalıdır. Bütün atamalar kayıt altına alınmalıdır.

5.3.2 Teknik konular

5.3.2.1 Teknik kaynaklar

ÇHS projeye özel gerekli bütün teknik kaynakların varlığından emin olmalıdır.

5.3.2.2 Çeviri öncesi süreç

ÇHS metnin çeviriye hazır hâle gelmesi için gerekli bütün teknik ve çeviri öncesi süreçleri yerine getirmelidir. Çeviri öncesi süreç Ek B'de belirtilenler gibi bütün teknik konuları içerebilir.

5.3.3 Dil bilimsel konular

ÇHS çeviri projesine ilişkin gerekli olan bütün özel dil bilimsel bilgi ihtiyaçlarının kayıt altına alınmasını sağlamalıdır. Bu bilgi çevirinin müşterinin talep ettiği biçim şablonuna uygunluğunu, üzerinde anlaşılan hedef kitleye, amaç ve/veya son kullanıma göre uyarlanmasını, uygun terminoloji kullanımını ve sözlükçelerin güncellenmesini içerebilir.

5.3.3.1 Kaynak metin incelemesi

ÇHS olası çeviri sorunlarına karşı kaynak metnin incelenmesini sağlamalıdır.

5.3.3.2 Terminoloji çalışması

Projeye uygun terminolojinin bulunmadığı durumlarda ÇHS ve müşteri çeviriye katma değer bir hizmet olarak çeviri başlamadan önce bir terminoloji çalışması yapılması konusunda anlaşılabilirler.

5.3.3.3 Biçem şablonu

Müşterinin belirli bir biçem şablonu sağlamadığı durumlarda ÇHS kendine özel veya Ek D'de belirtilen hususları içeren uygun bir biçem şablonu kullanmalıdır.

5.4 Çeviri süreci

5.4.1 Çeviri

Çevirmen kaynak dildeki anlamı hedef dilin dil bilimsel yapısına ve proje atamasında alınan talimatlara uygun olarak yeni bir metin oluşturmak üzere hedef dile aktarmalıdır.

Bu süreç boyunca çevirmen aşağıda belirtilen konulara dikkat etmelidir:

- Özel bir saha ve müşteri terminolojisine veya sağlanan ve çevirinin bütününde tutarlı olacak herhangi bir terminolojiye uygunluk,
- Söz dizimi, yazılış, noktalama işaretleri, yazım kuralları, kesme işaretleri,
- Sözcüksel uyum ve anlatım biçimi,
- Kategori ve dil çeşitleri dâhil özel veya müşteri biçem şablonuna uyum,
- Yerel şartlar ve bölgesel standartlar,
- Biçimleme (Ek D),
- Çevirinin hedef kitlesi ve amacı.

5.4.2 Ön okuma

Çevirinin tamamlanması üzerine çevirmen kendi çalışmasını kontrol etmelidir. Bu süreç, anlamın aktarıldığından emin olma, herhangi bir atlama veya hata olmamasını denetleme ve tanımlanan hizmet şartlarının yerine getirildiğinden emin olmayı kapsamalıdır. Çevirmen gerekli olan düzeltmeleri yapmalıdır.

5.4.3 Düzeltme

ÇHS çevirinin düzeltilmesini sağlamalıdır.

Düzeltilen çevirmenden ayrı ve kaynak ile hedef dillerde gerekli yeterliliğe sahip olmalıdır. Düzeltmen çevirinin amacına uygunluğunu incelemelidir. Bu incelemeye projede gerekli olduğu şekilde kaynak ve hedef metinlerin terminoloji tutarlılığı, kategori ve biçem konuları dâhil olmalıdır.

Düzeltilmenin tavsiyeleri kapsamında ÇHS gerekli bütün düzeltici adımların atıldığından emin olmalıdır.

Not: Düzeltici faaliyetler yeniden çeviriyi içerebilir.

5.4.4 Denetleme

Hizmet şartları denetlemeyi kapsıyorsa ÇHS çevirinin denetlenmesini sağlamalıdır. Denetmen tek dilli bir denetleme ile çevirinin üzerinde anlaşılacak amaca uygunluğunu değerlendirmeli ve düzeltici önlemlerin alınmasını önermelidir.

Not - Denetleme çevirinin ait olduğu kategori ve sahanın kuralları dikkate alınmak suretiyle gerçekleştirilebilir. Denetmenin önerileri doğrultusunda ÇHS gerekli bütün düzeltici adımların atıldığından emin olmalıdır.

5.4.5 Son okuma

Eğer hizmet şartları son okumayı kapsıyorsa ÇHS metnin son okumadan geçmesini sağlamalıdır.

5.4.6 Son onay

ÇHS hizmetin hizmet şartlarına uygunluğunu onaylamalıdır.

6 Katma değer hizmetleri

ÇHS katma değer hizmetleri sunduğu durumlarda söz konusu hizmetlerin de bu standardla belirlenen hizmet kalitesi düzeyinde olması için elinden gelen tüm çabayı göstermelidir.

Hizmetler konusunda bilgilendirici liste için Ek E'ye bakınız. Bu liste eksiksiz değildir.

Ek A **(Bilgi için)** **Proje kayıt ayrıntıları**

Kayıt ayrıntıları aşağıda belirtilenleri kapsayabilir:

- Proje adı,
- Müşterinin adı ve iletişim kurulacak kişi,
- Müşterinin siparişi ve gizlilik anlaşması dâhil her türlü ek sözleşme,
- ÇHS proje ekibi,
- Ticari şartlar,
- Kaynak metin ve metinle ilgili her türlü yardımcı malzemenin alım tarihi,
- İşin hacmi, teslim tarihi ve biçimi gibi teslimat ayrıntıları,
- Kaynak ve hedef dil,
- Çevrilecek malzemenin adı ve tanımı,
- Çevirinin yapılma ve kullanım amacı,
- Müşterinin sağladığı veya elde var olan terminoloji veya kaynak olabilecek bütün malzemeler,
- Müşteri veya ÇHS 'nin çeviriyle ilgili biçem şablonu,
- Proje sürecinde meydana gelen değişiklikler,
- Müşteri-ÇHS arasındaki sözleşme ayrıntılarına atıfta bulunma,
- Proje üzerinde etkili olabilecek diğer bilgiler,
- Müşteri geribildirimi,
- Yapılan düzeltici faaliyetler,
- Proje durum çizelgesi.

Ek B
(Bilgi için)
Çeviri öncesi teknik hazırlık süreci

Çeviri öncesi teknik hazırlık süreci aşağıda belirtilenleri kapsayabilir:

- Bilgisayar destekli çeviri için metnin hazırlanması ve/veya bölümlere ayrılması,
- Biçimleme ve yazı tipi dönüştürmesi,
- Bilgisayar destekli çeviri için metnin eşleştirilmesi,
- Biçem çizelgelerinin oluşturulması veya uygulanması,
- Metin türü tanım dosyalarının (XML, SGML) alınması veya oluşturulması,
- Gerekli yazı tiplerinin belirlenmesi,
- Seçilen denetlenen dilinin uygunluğu,
- Hizmet şartlarına niteliksel uyumu artırmak amacıyla ilgili malzemelerin (özel terminoloji, müşteri terminolojisi, teknik malzeme, internet bağlantı adresleri vb.) alınması ve oluşturulması.

Ek C

(Bilgi için)

Kaynak metin incelemesi aşağıda belirtilenleri kapsayabilir:

a) Metin içi vfe metin dışı etkenler (metin türü):

- Çeviri hakkında bilgilendirme müşterinin şartları,
- Bağlam, içerik ve bağlantılı konular.

b) Makro yapı (kaynak ve hedef metinlerin hedef kitlesi):

- Konu,
- Metin türü kategori,
- Metnin işlevi ve türü,
- Metne özel sözleşilen kurallar,
- Sözbilimsel yapı ve çağrışımlar,
- Sözlü olmayan unsurlar (resimler, şekiller vb.).

c) Mikro yapı (metinsel düzey):

- Edim bilim (ön varsayımlar, sezdiriler ve paylaşılan bilgi),
- Dil bilgisi ve söz dizim (dil bilgisel bağdaşıklık, tutarlılık, ilişkilendirme),
- Sözlüksel birim ve anlam bilim (sözcüksel tutarlılık, terminoloji ve tümce bilgisi),
- Bölümler üstü özellikler ile ilgili unsurlar (ton, uyak ve ezgi, ünlü yinelenmesi, ünsüz yinelenmesi, ölçü bilim vb.).

Ek D **(Bilgi için)** **Bıçem şablonu**

Bıçem şablonu aşağıda belirtilen talimat veya tercihleri kapsayabilir:

- Noktalama işaretleri: Boşluklar, noktalar, virgüller, noktalı virgüller, tırnak işaretleri, çizgiler, köşeli ayrıçlar, parantezler, soru işaretleri, ünlem işaretleri, tırnak işaretleri ve vurgular. UNICODE/ASCII kodları,
- Yazım: Büyük harfler, kurallar, özel isimler ve unvanlar, coğrafi isimler, şirket ve ürün isimleri, markalar, özel isimler, sayılar (bölmeler, uzunluklar, romen rakamları, tarihler, zaman) ve ölçü birimleri, matematiksel ve bilimsel semboller, kısaltmalar ve kısa adlar, ödünç almalar (yabancı sözcükler ve deyişler), sözcük bölünmeleri ve birleşik sözcükler, sözcük ayırma kuralları, başka dilin alfabesiyle yazım ve latin alfabesine dönüştürme sistemleri,
- Bıçimleme, tarz ve yazı tipleri: yuvarlak, koyu, yatık, altı çizili, yazı tipi seçimleri, genel simgeler (örnek: ©, ®, &, %, tm, #),
- Genel: Listeler ve tablolar, kâğıt ölçüsü, cinsiyet ayrımcılığı yapmayan dil, fiil çekimleri, dipnotlar, kaynakçalar, alıntılar, çizimler, görsel öğeler ve resimler, bıçim iareti ve özniteliklerin çevrilmesi,
- Uyarlamalar: Kültürel sözcükler ve atıflar, adres bıçimleri, değişmez ayrıntılar (fiyat, teklifler, posta adresleri, elektronik adresler, faks ve telefon numaraları vb.) para birimi ve metrik dönüşümler, görsel öğeler, diğer kültürel öğeler,
- Yazılım yerelleştirilmesi durumlarında, klavye tuş isimleri, kullanıcılar için bıçim-sözdizinsel dönüşümler, arayüz bileşenleri, menüler, iletişim kutuları ve hata uyarıları,
- Terminolojik seçimler, denetimli diller, uygun olmayan ifadeler, dile özel ve müşterinin tercihleri,
- Uzak durulması gereken ortak hatalar (örnek; eř anlamlılık yanılmaları, eř kökenli sözcükler, dilsel etkileşim, kategori uyumsuzlukları vb.).

Ek E
(Bilgi için)
Dar kapsamlı katma değer hizmetleri listesi

- Ulusal şartlara bağlı olarak resmi evrak hâline getirme, noter onayı vb.,
- Uyumlaştırma,
- Yeniden yazma,
- Güncelleme,
- Yerelleştirme,
- Uluslararasılaştırma,
- Küreselleştirme,
- Terminoloji veri tabanı oluşturma ve veritabanı yönetimi,
- Deşifre etme,
- Başka dilin alfabesinde yazma,
- Masaüstü yayıncılık (DTP), görsel ve ağ sayfaları tasarımı, çekime hazır sanatsal çalışma,
- Teknik yazım,
- Dilsel ve kültürel danışmanlık,
- Terim bağlamı dizin,
- Çeviri bellek hizalaması,
- Çift dilli koşut metinlerin hizalanması,
- Ön ve son metin düzenleme,
- Alt yazılandırma,
- Ses kaydı çevirisi,
- Üçüncü kişiler tarafından yapılmış çevirinin düzeltilmesi ve/veya denetlenmesi,
- Geri çeviri.

Kaynaklar

- [1] ISO 1087-1:2000, Terminoloji çalışması – Terim Sözlüğü – Bölüm 1: Teori ve Uygulama.
- [2] ISO 1087-2:2000, Terminoloji çalışması – Terim Sözlüğü – Bölüm 2: Bilgisayar Uygulamaları.
- [3] EN ISO 9000:2005, Kalite yönetim sistemleri – Temelleri ve Terimler Sözlüğü.
- [4] ISO 12616:2002, Çeviri merkezli terim yazımı.
- [5] EN ISO/IEC 17000:2004, Uygunluk değerlendirmesi – Sözcükler ve genel ilkeler (ISO/IEC 17000:2004).
- [6] EN ISO/IEC 17050-1:2004, Uygunluk değerlendirmesi – Tedarikçinin uygunluk beyanı – Bölüm 1: Genel şartlar (ISO/IEC 17050-1:2004).
- [7] EN ISO/IEC 17050-2:2004, Uygunluk değerlendirmesi – Tedarikçinin uygunluk beyanı – Bölüm 2: Destekleyici dokümantasyon (ISO/IEC 17050-2:2004).
- [8] ISO/IEC KILAVUZ 28:2004, Uygunluk değerlendirmesi – Ürün ve şirket belgelendirmesi.
- [9] ISO/IEC KILAVUZ 53:2005, Uygunluk değerlendirmesi – Ürün belgelendirmesinde bir kurumun kalite yönetim sisteminin kullanımı için rehber.
- [10] ISO/IEC KILAVUZ 65:1996, Ürün belgelendirme sistemi işleten kurumlar için genel şartlar.
- [11] ISO/IEC KILAVUZ 67:2004, Uygunluk değerlendirmesi – Ürün belgelendirmenin temelleri.
- [12] ISO/IEC KILAVUZ 68:2002, Uygunluk değerlendirmesi sonuçlarının tanınması ve kabul edilmesi.
- [13] Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi.